

O I S O V I N Y

Nepostradatelný informační a inspirační zdroj pracovníků býv. OIS

Pravicový, liberálně-konzervativní chem.inž. občasník. Založeno r. 1996

Slovo úvodem

Meteorologické jaro už březnem začalo a ke konci měsíce začne i to astronomické (20.3. 10:37), kdy se Slunce podívá na obě polokoule spravedlivě. Setrvačnost způsobí, že se asi hned neohřejeme, ale už to bude na dobré cestě. Původ názvu měsíce je nasnadě – z rašení bříz a březosti zvířat.

Motto

„Život lze chápat jen zpětně, žít jej však musíme dopředu.“

Z citátů, reklam, inzerátů a...

„Nejvíce strachu v životě prožijeme kvůli věcem, které se nakonec nikdy nestaly.“

„Někdo mlčí, protože neví, a někdo mlčí, protože ví své.“

M. Horníček

„Bůh stvořil lidi slabé, a silné. Já jsem jim dal rovnost.“

Samuel Colt

„Jestliže v lásce vyhraje pouze jeden, pak prohráli oba.“

„Nic nepůsobuje tolik zla, jako dobré úmysly.“

„Jednoduchost je přednost u věcí, ale ne u lidí.“

„Dobré je největším nepřítelem nejlepšího.“

„Člověk není rozumná bytost, která má emoce, ale emociální bytost, která občas myslí.“

F. Koukolík

Víte, že?

- Dukovany a Temelín loni těsně překonaly metu 30 miliard kilowatthodin dodané elektřiny. Potvrdily tak i v loňském roce pozici klíčových bezemisních zdrojů České republiky. Pokryly více než třetinu výroby elektřiny v České republice. Pokud bychom toto množství elektřiny chtěli vyrobit z uhlí, museli bychom vypustit přes 22 milionů tun oxidu uhličitého.

- V elektronizaci a IT je znát pozitivní vliv pandemie. Elektronické obchodování udělalo za osm týdnů stejný rozvoj jako za posledních deset let. Dramatické zrychlení je patrné právě v kategorii zdraví. Hodinky, náramky a další senzory hlídají mnoho důležitých životních funkcí a v aplikaci mohou upozornit na negativní trend a doporučit úpravu životního stylu nebo návštěvu lékaře. O prodeji PC díky off-line výuce či home office ani nemluví.

Zajímavá matematika

Ve třídě si potrásl rukama každý chlapec s každým děvčetem. Dohromady si potrásl rukama 77-krát. Kolik je dětí ve třídě? 21 nebo 18 anebo 27? *z netu*

Průlomová i zabíjäcká úloha technologií

Technologie umožňují výrobu a posunují lidstvo o kousek vpřed. Zejména my teď žijeme ve věku překotné expanze technologií, které přináší každý rok nové a lepší výrobky. Některé jsme čekali, ale o jiných se nám ani nesnilo. Kdysi byla výroba řemeslná, kdy znalý řemeslník vyrobil celý výrobek sám. Pak však přišla tovární strojní výroba, kdy se na výrobku podílelo několik lidí a vyráběli mnohem rychleji a levněji. To se pochopitelně zručným řemeslníkům nelíbilo, protože je to připravovalo o práci. V tom spočívá zabíjäcká role nových technologií. Přinesou něco nového, ale také zardousí něco tradičního. Po nástupu automobilů skončili drožkáři, s polovodiči výrobci elektronek. Nyní končí výrobci optických disků CD a DVD a s nástupem SSD disků mají namále také výrobci klasických magnetických hard disků. Kdo vyráběl klasické fotoaparáty pláče nad konkurencí chytrých mobilů. Podobně zabíjäckou roli má teď i covid-19.

Svět se utrl z řetězu a vývoj nabyt charakteru exploze. Četl jsem teď i o technologii, jak vyrobit 12 letou whisky během pár týdnů s pomocí dubových pilin a štěpků a cíleným zahrátím. Řeknete si, je to fejk, ale co když ho od té dvanáctileté rozezná jen pár zkušených someliérů? Cena je důležitou součástí poptávky a nepreferujeme ji jen my Češi.

Technologie mají i tu průlomovou roli, zpřístupnit lidem předměty, které byly původně pro ně nedosažitelné. Kdo by si v sedmdesátých letech dovedl představit, že jednou bude mít na stole počítač, když se jejich ceny počítaly v milionech. Automobily se také staly užitečným zbožím a v mobilu už můžeme mít takřka přístroj EKG. Navigace nás dovedou podrobně k cíli. Zvykáme si lehkou, jen jsme z toho trochu nervózní. Skokově se na technologickém pokroku podepsaly války a souboj dvou supervelmocí. Překotný rozvoj nejen ohrožuje některá naše tradiční povolání, ale také nás nutí se neustále vzdělávat a rekvalifikovat. Je to stále více souboj technologie a IT s naší nervovou soustavou. Co povolí jako první? Obávám se, že to budou naše nervy. Máme stále mozek člověka doby kamenné. Za těch cca 500 generací se toho v našem genetickém kódu nestačilo moc změnit. Když tě něco ohrožuje, buď uteč, nebo boj. Utéct kam a bojovat s čím? Mohou přijít pandemie depresí, revolt, ztráty zájmu. Zdaleka nikde není psáno, že svět spěje k šťastným zítřkům, jak bychom rádi. Je nás zkrátka moc a proto se nemůžeme dohodnout a nutí nás to vyrábět stále více, levněji a nově. A v budoucnu se možná práť o to, co ještě zbývá.

Jedni vidí v roztočené spirále neustálého růstu spásu, jiní prodlužování agonie. Kdysi jsme rozjeli vlak technické civilizace a ten nás teď neúprosně žene dál. Většinou je příjemné se v něm vězt, ale vystoupit z něj už není možné. Jen vypadnout za plné jízdy se všemi následky. Tak tedy pojedeme dál, teď už rychlovlakem.

Hacknutá čeština

Lepičuňa - nápoj s vysokým obsahem cukru, likér

Kovidka - povídka s covidovou tematikou

Flám fatale - přitažlivá a svůdná zaměstnankyně nočního podniku, která má za úkol pobízet hosty ke konzumaci alkoholu

Postavení mimo hru - erecke v nevhodnou chvíli

Rozpačet - rozpočet budící rozpaky (např. kvůli výši schodku, struktúře výdajů apod.)

Homofob - člověk nesnášející home office

Kalorína - holka, která neustále počítá kalorie v potravinách

Bábotěka - půjčka od prarodičů

z netu

Byl objev zemědělství pastí?

Lidé doby kamenné se živili lovem a sběrem. Byli fyzicky zdatní a měli pestrou stravu se všemi nezbytnými živinami. Množství ulovené zvěře určovalo, kolik mohou mít dětí. Pravěký lovec měl výdrž maratonského běžce a ohebné hbité tělo. Jeho smysly byly zostřené přizpůsobené lovu. Žili v souladu s přírodou a neublížovali jí. Když se před 10 000 lety oteplilo, povšimli si lidé divoce rostoucí pšenice a začali ji sbírat a nosit domů k drčení a mletí. Něco i poztráceli a tím přispívali k jejímu šíření. Pak někoho napadlo, že by ji mohl pěstovat. Zpočátku kočovali kolem a na místě zůstávali jen v době sklizně, postupně však stále déle, až vznikla stálá obydlí. Cílená sklizeň umožnila vypěstovat mnohem více potravy a tak následovala populační exploze. Rodilo se mnohem více dětí. Bylo třeba myslet na budoucnost a plánovat. A postupně se objevilo, v čem spočívala past zemědělství.

Strava zemědělců byla oproti lovcům a sběračům neobyčejně řádná a postrádala spoustu nezbytných vitamínů a živin. Děti zemědělců byly podvyživené a projevovalo se to i nižším vzrůstem celé zemědělské

populace oproti té lovecké. Pojídali méně bílkovin. Kolem sídel se hromadily odpadky, škůdci a začaly první epidemie, které živila i větší koncentrace lidí. S domestikovanými zvířaty lidé sdíleli nejen užitek, ale i nemoci. Lovci mohli prostě před silnější tlupou utéct, zemědělci ne a tak museli bojovat. Najednou bylo co uloupit. Práce na polích a chov domestikovaných zvířat vyžadovala mnohem více času, než lov. Navíc to byly jednostranné pohyby, na které nebylo tělo lovců uzpůsobené a začaly deformace páteře a nožní klenby. Sucha, škůdci a neúroda vyvolávali hladomory.

Lidé tak objevili, že každý sen o hojnosti a blahobytu má i své odvrácené stránky. Jenomže, jako i mnohokrát později, už nebylo cesty zpět. Tak rozsáhlá populace se už nemohla vrátit k lovu a sběru. Bylo nutné jít dál, zakládat větší společenství, pomocí řemesel vyrábět stále více potřebných nástrojů. Hromadit věci, rozvíjet kalendář a plánovat. Plodiny a ovoce začali šlechtit, deficit bílkovin řešit živočišnou výrobou, půdu obohacovat hnojivou.

Rozjeli jsme vlak technické civilizace, ze kterého už nelze vystoupit. Postoupili jsme dál a pomalu se blížíme době, kdy ani zemědělství už nedokáže vyprodukovat dost potravin pro přemnožené lidstvo. Jiné živočišné druhy dokážou žít ve stabilním ekosystému statisíce let stejným neměnným a harmonickým způsobem. To jen druh *Homo sapiens* se stále žene za svými sny a tužbami. A pak se i diví. Nebo vytvoří svět, který třeba ani původně nechtěl.

Čím vás Wikipedie překvapí

Věřím, že každý z vás zná Wikipedii a obrací se na ni, když něco neví nebo hledá. Je na ní více než 52 milionů článků ve 313 jazycích. Každou vteřinu v ní vyhledává asi 6000 lidí. Nejvíce článků na Wikipedii existuje v angličtině (přes šest milionů), ale že angličtině šlape na paty zrovna cebuánština (jeden z jazyků na Filipínách), by tipoval málokdo. Wikipedie jsou největší webové stránky řízené neziskovou organizací. Rekordmanem je Američan Steven Pruitt a kromě oslnivého počtu vlastních 35 tisíc článků má na kontě také více než tři miliony editací. Každý příspěvek na Wikipedii má transparentní historii úprav, takže se můžete podívat, jak přesně vznikl a jak byl upravován. Nikdo ale už neví, jaký byl první článek na Wikipedii. Cenzura Wikipedie probíhala, nebo probíhá například v Číně, Venezuele, Turecku, Iránu, Rusku, Saúdské Arábii, Sýrii a dalších státech.

Gibraltar

Zejména v souvislosti s brexitem (*a také covidem*) jsem rád, že se mi ještě podařilo navštívit Gibraltar, poslední britskou državu na evropském kontinentu, během naší španělské cesty v r. 2012. Již zdaleka jsme vyhlíželi skálu, které Angličané familiárně říkají *The rock*. Tyčí se zdáli, když přijíždíte k hraničnímu španělskému městu s dlouhým názvem *La Línea de Concepción*, kde jsme také náš obytný automobil zaparkovali. Gibraltar odděluje od pevniny šíje, na kterou se musela směštnat ranvej letiště. Lidé tak paradoxně přicházejí a přijíždějí do města přes letištní dráhu. Když má letadlo vzletnout nebo přistát, stáhnou se závory a začnou blikat světla. Opodál stála stíhačka Harrier, aby odradila případné vetřelce. Jak jen ukážete imigračnímu úředníkovi svůj pas, víc ho nezajímalo, vstoupíte do jiného světa. Přivítá vás červená britská telefonní budka z minulého století. Vstupní třída se nemůže jmenovat jinak, než *Winston Churchill Avenue*. Na ní je socha *Kolébka historie*. To už se nad vámi tyčí strmá skála a výhružně střílny v ní dávají jasně najevo, že vetřelcům zde pšenka nepokvete. Však také už mnoho útočníků bylo odraženo od r. 1704, kdy se Angličané Gibraltar zmocnili. V arabštině znamená jeho název *Tarikova skála* a za dobrého počasí jsou odsud vidět africké břehy. Zejména Španělsku leží přítomnost Angličanů

v žaludku. Při posledním referendu v r. 2002, kdy se rozhodovalo o tom, zda mají Gibraltar spravovat společně Anglie a Španělsko, bylo však pro jen 187 hlasů, zatímco 17 900 volilo zůstat jen pod Británií. Všude vlály vlajky Gibraltarů (*s třemi rudými věžemi na bílorudém poli*) a ty britské. Všude také visely portréty královny Alžběty, protože se slavilo výročí 60 let jejího panování. Atmosféra je zde jiná, prodchnutá duchem impéria, ať už anglickými názvy hospod nebo nedaleko guvernérova paláce malým anglickým kostelíkem *King's Chapel* z r. 1560. Je zde také příjemná botanická zahrada a přímo v centru v dolíku malý hřbitůvek, na kterém spočívá část námořníků, kteří neměli štěstí při Nelsonově vítězné bitvě u Trafalgaru r. 1805. Hříchem by bylo nenasednout do kabinové lanovky a nevyjet nahoru „na skálu“. Skýtá nádherný výhled na přístav, město, letiště a i spousty zakotvených lodí, které se už do malého přístavu nevešly. Hlavní atrakcí jsou ovšem opice. Jediný evropský druh *makak bezocasý neboli berberský*. Vozí jim sem jídlo a na první pohled jen popocházejí, pozorují turisty a chvílemi se hašteří v korunách keřů. Ty větší budí respekt, ty menší dojem roztomilé opičky, avšak zdání klame. Rádi kradou turistům jídlo i věci. Než se má žena vzpamatovala, už jí jedna opice seděla na rameni a zručně se zmocnila jejího hřebenu, který jí držel drdol. Já ztratil nervy a na kameru to natáčel jen chvilku, pak jsem se snažil ženě pomoci. Vyjednávali jsme s opicí, nabízeli místo hřebenu kapesníček a lesk na rty, ale výsledek byl ten, že se postupně zmocnila všech těchto předmětů a pak posměšně po nás pokukovala ze skály.

Jestli si myslíte, že Gibraltar je na nejužším místě oddělujícím Evropu od Afriky, tak jste na omylu. Tím je vzdušnou čarou asi 28 km na západ vzdálená *Tarifa*. Největřnější místo, na kterém jsem kdy byl. Však je také plné větrných turbín. Navštívit Gibraltar se rozhodně vyplatí a snad to bude možné i nadále. Po maursko-španělském genu loci, ochutnáte i ten britský, bez deště a mlh za teplého slunečného počasí.

Video shlédněte na: <https://youtu.be/ole5IDhJazQ>

Vývoj počtu obyvatel Neratovic

Rok	Počet obyvatel
2005	16 372
2006	16 257
2007	16 231
2008	16 296
2009	16 502
2010	16 494
2011	16 594
2012	16 472
2013	16 415
2014	16 254
2015	16 227
2016	16 234
2017	16 267
2018	16 180
2019	16 163
2020	16 191

Co o nás vypovídají roušky?

Především o naší vrtkavé a nestálé povaze. Na jaře jsme se jimi nadchli, a i když západní svět jim moc nefandil, my je šili, zdobili, rozdávali a především nosili. Potřebujeme rychlý úspěch, a když se nedostavil, stali jsme se rozmrzelými a začali na roušky nadávat a považovat je za symbol našeho pokoření covidem. Chybí nám odhodlání a výdrž Angličanů a Němců, kteří ve válce nezlomili odolávali rozbombardování svých měst. Je to nedostatek pokory díky našemu ateismu nebo víry, že lidský duch nakonec (*nebo protentokrát ještě*) zvítězí? Když něco nejde hned, rádi se stavíme do role rebelů anebo švejkujeme. Je to snazší, než být vytrvalý. Ale nepomáhá to.

V čem nás Čína dožene a přežene?

Nás Čechy už dávno předešla, myslím tím vyspělou západní technologii. Díky výrobě pro západ se Čína dostala k moderním technologiím a leccos také získala průmyslovou špionáží. V elektronice drží krok a čínské mobily patří ke špičce. 5G komunikační technologie fy Huawei je tak dobrá a laciná, že se jí Západ brání politicky. Čína dokonce zavedla digitální totalitu a sleduje a hodnotí digitální identitu svých občanů. Je na špičce genetických modifikací a díky absenci etických omezení brzy pokročí dál. Vyrovnala krok i ve výzkumu vesmíru. Je schopna vyrábět i moderní zbraně. Protože má nedostatek ropy a plynu, rozvíjí jadernou energetiku a je schopna ji vyvážit. Existují velké rozdíly v životní úrovni obyvatel, ale to je u velkých říší obvyklé. Čína má velké exportní přebytky a investuje je v západním i rozvojovém světě.

Historicky byli Číňané mírumilovní a s čínskými enklávami ve světě nebyly nikdy problémy. S komunistickým režimem se imperiální choutky začaly projevat nejprve v místních regionech, Tibet, Ujguri. Ale nedostatek ropy a plynu bude muset rozvíjející se Čína nějak řešit. Odkupovat od Rusů masivní část jejich produkce je řešením, ale ne globálním, protože znamená závislost na regionálním rivalovi, což si globální mocnost nemůže dovolit. Japonské císařství v minulém století mělo podobné dilema. Vztít si zdroje na Sibiři nebo expandovat do tropických ostrovních oblastí? Zvolili teplo. I pro Čínu to bude zřejmě expanze na jihovýchod směrem k Indonésii a Malajsii. Sibiř by znamenala přímý střet s jadernou mocností, kdežto asijská expanze se dá s protestujícími Američany asi lépe uhrát. Navíc pokud to bude expanze hybridní, podobně jako na východě Ukrajiny. Zkušební kamenem budou zřejmě ostrovy v Jihočínském moři, případně Taiwan. Je ale nepochybné, že riziko jaderného konfliktu ve světě v následujících dekádách bud opět narůstat. Zejména, když si připomeneme Maovu tezi, že Čína se nemusí jaderné války bát. Zahyne-li při ní sto milionů Číňanů, stále jich zbude dost, aby zvítězili. Západ je na masivní ztráty enormně citlivý, stačí připomenout Vietnamskou válku. Každý velký konflikt je trochu jiný, než ten minulý. Německý Wehrmacht ukázal, že armády mohou vítězit jen v prvním roce války. Pak nastupuje hospodářství. To čínské je srovnatelné s tím americkým, ale americké je více robustní. Otázkou ovšem zbývá, co jaderný arzenál? Zda by na ekonomiku vůbec došlo.

Myslím, že čínským komunistům už nejde o šíření komunistických idejí a světové revoluce po světě. Jsou pragmatičtí a cílem a důvodem totality je především udržení ekonomické moci a vlády ve velké říši, což bylo vždy obtížné.

Po rozpadu Sovětského svazu jsme si unipolárního světa moc neužili. Moc se neosvědčil a místo nastolení spolupráce vznikla řada lokálních konfliktů. Nezbyvá tedy doufat, že obnovená bipolarita a hrozba vzájemného zničení umožní i generacím našich dětí a vnuků prožít mírový život.

Od blahobytu k degeneraci a ...

Naše civilizace i my si žijeme opravdu dobře. O tom svědčí i nákupní vozíky opouštějící supermarkety či vyprodaná divadla (*tedy ještě nedávno*). Ne samozřejmě úplně všichni, ale výjimky musí být. Příroda nemá ráda 100%. Cestujeme po světě a poznáváme daleké kraje (*tedy také ještě nedávno*). Někdy ale kroutím hlavou, když sleduju nové nabídky na netu či v reklamách. Osvětlení bytu či domu ovládané hlasem neboli „budiž světlo“ či muž hlasem přemlouvající svůj chytrý telefon, aby mu přes Google dovezl šunkovou pizzu. Robotizované vysavače či sekačky krouží kolem nás a vyhýbají se nám. Nové věci si nekupujeme, až když doslouží, ale proto, že se objevil nový typ. Nedegenerujeme už trochu?

„Máme se fajn“, si říkali možná už také staří Římané a i oni by měli být naším mementem. Nesouhlasně namítnete, co je na blahobytu špatného, když nám ho založily tvrdou prací už i předchozí generace? Samozřejmě nic a nemělo by to chybu, pokud bychom žili na světě sami, či jako chovanci nějakého ústavu za vysokou zdí. Ale my v takovém světě nežijeme a dokonce bez toho zbytku by nebylo našeho blahobytu. Blahobyt je něco, na co si rychle zvyknete a je jako droga. Pro ni zapudíte i některé výčitky či odložíte nepohodlné myšlenky. Změní váš charakter a vyžádá si svoji daň. Je to zpočátku nenápadné. To, co

vyžaduje úsilí, nahradíme snadnější oklikou. Vzdělání občas nahradí Google a tak hromadíme fakta, ale nerozumíme již vztahům mezi nimi. Člověka zvědavého nahradí člověk pohodlný - *konzument*. A už si to ani jinak nedovedeme představit.

Co když se však objeví ohrožení? Náš blahobyt nám ti méně úspěšní závidí a říkají si „když oni, proč ne my?“ Další nás nemají rádi ideologicky či nábožensky, což nakonec vyjde nastejno. A co my na to? Zvykli jsme si problémy relativizovat. Neznáme už jen „dobré“ a „špatné“. Vložili jsme mezi ně „ale“. Vrah a lupič by možná tak nedopadli, kdyby je v dětství maminka měla ráda a kamarádi je nešíkanovali. Takže za to nemožou vlastně jen oni a jejich genetická determinace, ale svým způsobem my všichni. Další viny za otroctví, kolonizaci, oteplování či MeToo snad ani nemusím připomínat. Taková civilizace přestává být sebevědomou a cílevědomou a stává se ukecanou a zranitelnou, i když je hospodářsky i vojensky stále mocná. Kdo půjde snáze se zbrání v ruce bránit své blízké a svou vlast? Muž zvyklý na strádání a tvrdou každodenní práci, aby zabezpečil živobytí rodině nebo muž ovládající svůj automatizovaný příbytek a zhýčkaný internetem a doplňky? Toho druhého budou napadat myšlenky typu, a jak se tam venku budu holit a chodit na velkou? Vždyť tam bude zima a bláto. I proto bude taková společnost dlouho a rozvláčně diskutovat jestli vůbec a proč se má bránit, jestli by se nedalo nějak dohodnout či sjednat kompromis. Vykoupit se. Historie zná spousty cest do pekel, lemovaných kompromisy.

Ted' možná očekáváte nějaké moudré východisko, které přiblíží happyend. Ale ono žádné takové není. Situace je vážná, a pokud vás neuspokojí vágní „no tak po nás přijdou zase jiní, jako už mnohokrát v historii“, tak se musíme zamyslet, jestli už není pět minut po dvanácté? Jinak se staneme jen kapitolou v učebnicích dějepisu.

Paradoxy rozvoje

V r. 1500 na planetě žilo asi 500 milionů lidí, dnes je nás přes 7 miliard. Celková hodnota zboží a služeb, které lidstvo vytvořilo v r. 1500, se odhaduje na 250 mld. dnešních dolarů. Dnes se roční hodnota lidské produkce blíží k 60 bilionům dolarů. Tehdy lidstvo spotřebovalo denně asi 13 bilionů kalorií, dnes je to 1500 bilionů. Lidská populace vzrostla 14krát, výroba 240krát a spotřeba energie 115krát. *dle netu*

Pár životních mouder

Za peníze si štěstí nekoupíš, ale je lepší brečet v limuzíně než v autobuse.

Nepříteli odpusť, ale jméno toho hajzla nezapomeň.

Pomoz někomu, kdo má problém... a on si vzpomene, až bude mít další.

Spousta lidí je naživu jen proto, že je nelegální je zabít.

Chlast problémy neřeší, ale mléko taky ne. *z netu*

Řešení úlohy: $77 = 11 \times 7$ a proto je ve třídě $18 = 11 + 7$ žáků.

A slovo závěrem

U kvantové mechaniky je nám divné, že mikro částice jsou na všech místech prostoru současně, ovšem s různou pravděpodobností a teprve, když provedeme měření (posvítíme si na ně) zaujmou najednou konkrétní místo (zjeví se) a to ještě v rámci principu neurčitosti, tedy s nepřesností v poloze a hybnosti.

Přítom obdoby jev ve vztahu *minulost-přítomnost-budoucnost* je pro nás obvyklý a normální. V budoucnosti se náš stav může změnit jakkoliv, vše je otevřeno a stát se může cokoliv, samozřejmě s různými pravděpodobnostmi. Okamžik přítomnosti budoucnost odmyká (rozsvěcuje) podobně jako měření a jednoznačně určí, co se stalo. Dokonce se to už nedá odestát.

V poslední době umírá více lidí. Každé oznámení v médiích vyvolává zvláštní pocit, který se s věkem zintenzivňuje. Nejen smutek, ale také vzpomínku na člověka, pokud jsme ho nějak znali. A také o jedno poskočí jakési počítadlo tam vzadu. Každému z nás je dáno zažít určitý počet takových oznámení. Kumuluji se. Každá další smrt nás nezadržitelně přibližuje i k té naší. K té jediné budoucí jistotě, kterou máme. Je to našťestí mlhavá jistota. Víme, že se to stane, ale jsme uchráněni toho, kdy a jak to bude. Našťestí. Proto se s kláskem neptej, komu zvoní hrana. Zvoní pokaždé i tobě.